

ВИКОРИСТАННЯ ПЛЕЙБЕК-ТЕАТРУ У ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДІ В СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

(Тургенева А.О., канд. пед. н., доцент; Шалупня Є.О., студент)

Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Сучасне українське суспільство висуває кардинально нові вимоги до особистості, потребує розвитку її духовного, культурного та лідерського потенціалу. У цей час зростає попит на обдаровану особистість, яка вміє нестандартно мислити, наділена сильною волею, високим рівнем працездатності, особистісними вміннями та навичками, пов'язаними з ефективною комунікацією, організацією власної справи, створенням команди і вмінням працювати в ній. Саме тому проблема лідерства, особливо молодіжного, набуває великого значення. Це регламентовано та визначено в основних нормативних документах загальнодержавного рівня, а саме: Законах України “Про освіту”, “Про позашкільну освіту”, Державній національній програмі “Освіта” (Україна XXI століття), Стратегії розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року, Державній цільовій соціальній програмі “Молодь України” на 2016-2020 роки, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та ін.

Практика соціально-педагогічної роботи з молоддю в контексті формування лідерських якостей, які необхідні для успішної самореалізації, потребує створення розвивального і стимулювального середовища на основі використання інтерактивних форм роботи (тренінги, форум-театри, плейбек-театри). Вважаємо за доцільне зупинитися на такій формі роботи, як плейбек-театр.

Плейбек-театр (“театр відтворення”) – оригінальна форма імпровізації, в якій глядачі розповідають про реальні події, історії власного життя, а потім спостерігають за тим, як саме та в якій формі їх розповіді втілюються у сценічну дію. Плейбек-театр є інтерактивним театром, в якому актори не завжди є професіоналами, він займає місце між суспільством (соціумом), психологією та мистецтвом. Головна його цінність – це реальні історії, а також ті ситуації, якими наповнене повсякденне життя людей та суспільства загалом. З моменту свого зародження, а саме з 1975 року, плейбек-театр став дуже популярним у всьому світі. Основоположниками плейбек-театру є Дж. Фокс и Д. Салас [2]. Саме вони створили першу експериментальну групу. В Україні плейбек-театр з'явився у 2001 році. Ця форма роботи може використовуватись у вирішенні соціально-педагогічних задач, про що свідчить практика плейбек-театру “Отражение”, який приймав участь в соціальному проекті з профілактики негативних явищ серед неповнолітніх під егідою Київської міської служби у справах дітей.

Дійство плейбек-театру зазвичай називають “перформансом”, оскільки в ньому робиться акцент не на результаті, а на процесі творчості, з чого випливає безпосередня цінність мистецьких дій учасників у режимі реального часу: і розповіді глядачів, і гра акторів, музикантів, інших творців, і реакції ведучого та

всіх присутніх є великою мірою непередбачуваними, спонтанними [1]. Саме спонтанність дає молоді можливість діяти в нових умовах життя, вона є каталізатором та рушійною силою креативності, а креативність – запорука успіху та лідерства в певній галузі.

Плейбек-театр має певну структуру та включає три фази: розігрів (ігри та вправи на зняття емоційної напруги, налаштування на групову роботу); дія (історія та її програвання) – протагоніст (розповідач), тобто бажаний із глядацької зали розповідає історію, після чого із присутніх обираються актори, які будуть “відтворювати” розповідь; завершення – відбувається “Калейдоскоп” (всі присутні, які були в ролі акторів, по черзі вимовляють по одній репліці із всіх історій, яка їх найбільше вразила).

Історії мають дуже велике значення, коли люди слухають чужі розповіді, відбувається збагачення новим життєвим досвідом, а коли розповідають та вимовляють власні – відбувається інтеграція смислу для себе самих.

Таким чином, плейбек-театр дозволяє максимально використовувати можливості кожного учасника, розвинути творчий потенціал, етику взаємодії, формувати лідерські якості молоді.

Література

1. Савінов В. В. Плейбек-театр як засіб арт-терапії : коли плинність завмирає / Савінов Володимир // Простір арт-терапії : творча інтеграція та трансформація в епоху плинного модерну : матер. XV міжнар. міждисциплін. наук.-практ. конф. (м. Львів, 16–18 лютого 2018 р.) / за наук. ред. А. П. Чуприкова, Л. А. Найдьонової, О. Л. Вознесенської, О. М. Скар. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 196 с. – С. 94–99.
2. Фокс Дж. Плейбек-театр – психотерапія чи це? / Дж. Фокс // Психодрама и современная психотерапия. – К., 2012. – №1–2. – 160 с. – С. 6–21.